

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
I.I. Ismailov
2024 yil “ ”

Ro‘yhatga olindi № 05/02/0148
“27” iyun 2024 yil

MOLIYAVIY HISOB
FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Ta‘lim shakli-sirtqi

Bilim sohasi: 400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta‘lim sohasi: 410000 – Biznes va boshqaruv
Ta‘lim yo‘nalishi: : 60410400- Moliya va moliyaviy texnologiyalar

Qarshi – 2024 yil

Modul / FAN SILLABUSI
MOLIYAVIY HISOB
60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit
(tarmoqlar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi

Φan nomi:	Moliyaviy hisob
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	MH 209
Yil:	4
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	135
Ma'ruza	8
Amaliy mashg'ulotlar	10
Laboratoriya mashg'ulotlari	
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	117
Kredit miqdori:	5
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	<p>“Moliyaviy hisobot” fanini o‘qitishdan maqsad – talabalarda moliyaviy hisobning nazariy asoslarini, buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotning tamoyllari hamda usullarini, moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS) asosida o‘rgatib, talabalarni ijodiy fikrlash orqali mamlakatimiz yoshlarining o‘zlari tanlagan kasblari bo‘yicha yetuk mutaxassis bo‘lib yetishishida poydevorni o‘rnatishdan iborat.</p> <p>Unda moliyaviy hisobining maqsadi va uning asoslari, moliyaviy axborotlarning sifat xususiyatlari, buxgalteriya hisobi va ikkiyoqlama yozuvdan foydalanish, biznes jarayonlari hisobi, tovar-moddiy zaxiralar hisobi, moddiy aktivlar, nomoddiy aktivlar, investitsiyalar hisobi, boshqaruv hisobi, xususiy kapital hisobi, majburiyatlar hisobi, moliyaviy natijalar, moliyaviy hisobotlarni tayyorlash hamda konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlarni tayyorlash bo‘yicha bilim, ko‘nikma va malaka shakllantiriladi</p> <p style="text-align: center;">Fanning vazifasi - fanning maqsadidan kelib chiqib, quyidagi vazifalarni bajarish talab etiladi:</p> <p>-talabalarga xo‘jalik yurituvchi subektlardagi moliyaviy hisobining nazariy asoslari, moliyaviy hisobotlarga qo‘yiladigan talablar va ularni tuzish qoidalari, konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlarni tuzish tartibi,</p>

	buxgalteriya hisobining ob'ektlarini baxolash, hisobga olish va hisobotlarda aks ettirishni qonunchilik bazasi, hukumat qarorlari va boshqa me'yoriy hujjatlar asosida o'rgatishdan iborat.
--	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Iqtisodiy tahlil (IqtT209)
2.	Moliya (M 209)
3.	Soliqlar va soliqqa tortish (SST 405)
4.	G'aznachilik (G'az 405)

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	“Moliyaviy hisob” fanining mazmuni, predmeti va metodi, Moliyaviy hisobni tashkil etishning xususiyatlari, Moliyaviy hisobotni tayyorlash va taqdim etish uchun konseptual asos, moliyaviy hisobotdan foydalanuvchilar va ularning axborotga bo‘lgan talabi, moliyaviy hisobotning maqsadi, xo‘jalik yurituvchi subyektning faoliyati, moliyaviy holati va moliyaviy holati o‘zgarishlar haqida bilimga ega bo‘lishlari kerak;
TN2	Moliyaviy hisobni yuritish va hisobotini tuzishni tashkil qilish, moliyaviy hisob va hisobotni tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy asoslar, hisob siyosatining mohiyati, mazmuni va ahamiyati, hisob siyosatini ishlab chiqish va foydalanish tartibi, xo‘jalik yurituvchi subyektlarda hisob siyosatining tutgan o‘rini, buxgalteriyada ishni tashkil qilish tartibini bilishlari lozim;
TN3	Buxgalteriyada ishni tashkil qilish, asosiy vositalar hisobini tashkil qilish hamda uning vazifalari, Nomoddiy aktivlar hisobini tashkil etish, Investitsiyalar hisobini tashkil qilish haqida bilimga ega bo‘lishlari kerak;
TN4	Materialning xo‘jalik subyektlari faoliyatida tutgan o‘rni va bu sohada hisobning vazifalari, tayyor mahsulot haqida tushuncha va uning turkumlanishi. tayyor mahsulot (tovar, ish, xizmat)larni baholashning xususiyatlarini bilishi kerak.
	<i>Ko‘nikmalar jihatidan:</i>
TN5	Buxgalteriya hisobini yuritish bo‘yicha hisob siyosatini; moliyaviy hisob va hisobotning mohiyatini; moliyaviy hisobot shakllarini to‘ldirish qoidalarini; pul mablag‘lari hisobi va hisobotini; investitsiyalar hisobi va hisobotini; asosiy vositalar hisobi va hisobotini; nomoddiy aktivlar hisobi va hisobotini; mehnat va ish haqi hisobi va hisobotini; tovar-moddiy zaxiralar harakatini hisobga olish; bo‘yicha ko‘nikmalarga ega bo‘lishi kerak. pul mablag‘lari va valyuta operatsiyalari hisobining vazifalari, pul mablag‘larining ichki nazorati, hisob kitoblar tizimida bankbilan kelishuv to‘g‘risida mulohaza qila oladi;
TN6	Mehnat va ish haqi hisobini tashkil etish hamda uning vazifalari. Mehnat munosabatlarini tartibga solish, Korxonaning shaxsiy tarkibi, mehnatga haq

	to'lash tizimlari, shakllari va turlari, mehnat va ish haqini dastlabki hujjatlarda rasmiylashtirish hamda umumlashtirishni biladi;	
TN7	Majburiyatlar tushunchasi va ularni baholash, mol yetkazib beruvchilar va pudratchilarga to'lanadigan schyotlar, ajratilgan bo'linmalar, sho'ba va qaram xo'jalik jamiyatlariga to'lanadigan schyotlar, kechiktirilgan majburiyatlarni hisobga olish, olingan bo'naklarni hisobga olish, byudjetga to'lovlar bo'yicha qarzlarni hisobga olish, sug'urta va davlatning maqsadli jamg'armalariga to'lovlar bo'yicha qarzlarni hisoga olish, ta'sisчилarga bo'lgan qarzlarni hisobga olish, kredit va qarzlarni hisobga olish, qisqa va uzoq muddatli kredit va qarzar bo'yicha majburiyatlar hisobi, turli kreditorlar bo'yicha majburiyatlarlar hisobiga baho bera oladi;	
TN8	<p>Ushbu fanni o'rganish mobaynida talabalar 1-sonli shakl "Buxgalteriya balansi" va muddati o'tgan debitorlik va kreditorlik qarzlari hisobotini tuzish va taqdim etish; 2-sonli shakl "Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot"ni tuzish va taqdim etish; 4-sonli shakl "Pul oqimlari to'g'risida hisobot"ni tuzish va taqdim etish; 5-sonli shakl "Xususiy kapital to'g'risidagi hisobot"ni tuzish va taqdim etish; konsolidatsiyalashgan (umumlashtirilgan) buxgalteriya hisobotini tuzish va taqdim etish; milliy standartlar asosida tuzilgan buxgalteriya balansini xalqaro standartlar asosida transformatsiya qilish; moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga mos ravishda hisobotlarni tuzish va taqdim etish kabi bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladilar.</p> <p>Xususiy kapital hisobini tashkil etish va uning vazifalari, xususiy kapital tarkibi, moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari, ularning ishlatilishini hisobda aks ettirish, moliyaviy hisobot va uning tarkibi, moliyaviy hisobotni tuzishga tayyorgarlik ko'rish tartibi (inventarizatsiya), moliyaviy hisobotaxborotidan foydalanuvchilar, oraliq moliyaviy hisobotlar, va ularni tuzish tartibi, moliyaviy hisobot ma'lumotlari va unga auditorlarning xulosasini zaruriyligi, moliyaviy hisobotlarni tasdiqlash hamda taqdim etish tartibi, moliyaviy hisobotlarni tuzishda axborot tizimlaridan foydalanishni biladi.</p>	
Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		
M1	Investitsiyalar hisobi. Hisoblash usuli. Olingan mahsulot, ish va xizmatlarni tanolish va oldindan tulovlar hisobi. Pul mablag'lari hisobi	2 soat
M2	Xususiy kapital hisobi.	2 soat
M3	Majburiyatlar hisobi	2 soat
M4	Moliyaviy natijalar hisobi. Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash. Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlarni tayyorlash.	2 soat

Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)		
A1	Investitsiyalar hisobi. Hisoblash usuli. Olingan mahsulot, ish va xizmatlarni tanolish va oldindan tulovlar hisobi. Pul mablag'lari hisobi	2 soat
A2	Xususiy kapital hisobi.	2 soat
A3	Majburiyatlar hisobi	2 soat
A4	Moliyaviy natijalar hisobi.	2 soat
A5	Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash. Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlarni tayyorlash.	2 soat
Mustaqil ta'lim (MT) 117 soat*		
1	Investitsiyalar hisobi	11soat
2	Hisoblash usuli. Olingan mahsulot, ish va xizmatlarni tanolish va oldindan tulovlar hisobi	12soat
3	Hisoblash usuli. Olingan mahsulot, ish va xizmatlarni tanolish va oldindan tulovlar hisobi	12soat
4	Pul mablag'lari hisobi	12soat
5	Boshqaruv hisobi	12soat
6	Xususiy kapital hisobi	11soat
7	Majburiyatlar hisobi	12soat
8	Moliyaviy natijalar hisobi	12soat
9	Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash	12soat
10	Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlarni tayyorlash	11soat

Asosiy adabiyotlar

1. Egamberdiyeva S.R. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. Darslik. «Intellect» nashriyoti, 2021. 272 563 bet. Lotin alifbosida
2. Dusmuratov R.D. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Darslik. –T.: “Iqtisod-moliya”, 2020, - 495 b.
3. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S. Buxgalteriya hisobi. 1-qism. Darslik. –T.: Iqtisod-moliya, 2019. - 512 b.
4. Karimov A., Ochilov I.K., G'aniyev Z.U. Buxgalteriya hisobi. 2- qism. Darslik. –T.:, 2021. - 852 b.
5. Ochilov I.K., Rizaev N.K., Kalonov M.B., Buxgalteriya hisobi. 1-qism. Darslik. –T.: “Nihol print” OK, 2022. - 318 b.
6. Qurbonov Z.N., Misirov K., Moliyaviy va boshqaruv hisobi. Darslik. –T.: Iqtisod-moliya, 2019. –756 b
7. Norbekov D., Misirov K., Tashmanov G'. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –194 b.
8. Xasanov B., G'aniyev Z., Muxammedova D. Boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –279 b
9. Cengage Learning, G., & Gowthorpe, C. (2020). BUSINESS ACCOUNTING FINANCE 5E. Cengage Learning.
10. Godfrey, J., Hodgson, A., Hamilton, J., Tarca, A., & Holmes, S. (2010).

Accounting Theory. Wiley.

11. Pilcher, R., & Gilchrist, D. (2018). Public Sector Accounting, Accountability and Governance. Routledge.

PKF International Ltd, & Ltd, P. K. F. I. (2020). Wiley Interpretation and Application of IFRS Standards 2020. Wiley.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S., Xalilov Sh. Moliyaviy hisob va hisobot. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. - 400 b.

2. Pardayev A., Pardayev B. "Boshqaruv hisobi" T.: G'.G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi. 2019 yil 651 b.

Axborot manbalari

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.

2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

3. www.tradingeconomics.com – ekonomicheskije pokazateli

4. www.mf.uz (O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining sayti)

www.ach.gov.uz (O'zbekiston Respublikasi Hisob Palatasining sayti)

Talabning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritma olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy-huquqiy ujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;

- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
 - fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi

lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchilari to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Egamberdiyeva S.R. – “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida dotsenti
E-mail:	salimaegamberdiyeva147@gmail.com
Tashkilot:	Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti, “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida
Taqrizchilar:	SH.SH.Fayziyeva – “Innovatsion iqtisodiyot” kafedrasida professor vazifasini bajaruvchi i.f.n. A.T.Alikulov -“Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida mudiri, i.f.f.d(Phd)

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil “28”
“ 06 ”dagi “ 12 ”-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Iqtisodiyot” fakultetining 2024 yil “19” “ 06 ”dagi
“11”-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur Sillabus “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasining 2024 yil “13”
“ 06 ”dagi “20”-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchilar:

Z.E. Chorshanbiyev
A.H. Berdiyev
A.T. Alikulov
S.R. Egamberdiyeva

